

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

ÅRSPLAN

BARKÅKER BARNEHAGE

2022 - 2026

Forord

Årsplan for de kommunale barnehagene i Tønsberg bygger på FN's Barnekonvensjon, «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver».

Videre bygger årsplanen på Tjenestestrategier for oppvekst og læring samt virksomhetsplanen for de kommunale barnehagene.

Virksomhetsplanen gir følgende føringer:

- Alle barnehager skal ha kjennskap til barnekonvensjonen om barns rettigheter
- Alle barnehagene har satsninger som fremmer inkluderende felleskap hvor alle er med i et bredt mangfold
- Barnehagene skal jobbe langsiktig og systematisk over flere år
- De skal videreutvikle en kultur for erfaringsdeling og kompetansedeling
- Barnehagene skal utvikle grunnkompetansen for å ivareta alle barn i barnehagen

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet, og skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.

De kommunale barnehagene i Tønsberg har en årsplan som er fireårig og følger kommuneplanens handlingsdel. Årsplanen gjelder for kalenderåret. Den revideres årlig og fastsettes i Samarbeidsutvalget.

Barnehagene skal i tillegg utarbeide planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Felles rutinebeskrivelser finnes i Kvalitetssystemet og annen aktuell informasjon finnes på Tønsberg kommunes hjemmeside under «Barnehage».

1. Barnehagens visjon- og verdigrunnlag

Tønsberg kommune har en felles visjon; «Der barn ler – sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune». Alt arbeid i Tønsberg kommune skal preges av å skape tillit gjennom å være åpen, oppriktig og profesjonell.

1.1: Visjon; «Der barn ler – Sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune».

Visjonen skal være en ledestjerne, og et bilde av den fremtiden vi ønsker å skape i Barkåker barnehage. For oss betyr det:

- At vi er en psykisk helsefremmende barnehage, hvor vi bidrar til livsglede, mestring og følelse av egenverd
- At vi ser, anerkjenner og skaper muligheter for mangfoldet
- Kompetente og lydhøre ansatte som skaper trygge relasjoner med barn og familier
- Alle opplever å ha en plass og verdi i fellesskapet.
- Visjonen er alltid med oss som en rød tråd i alle våre planer, det pedagogiske innholdet og i foreldresamarbeidet.

1.2: Verdier; Vi skaper tillit gjennom å være åpne, oppriktige og profesjonelle

Åpen: Vi involverer, lytter og kommuniserer godt i prosesser og beslutninger

Oppriktig: Vi er ærlige, ekte og redelige. Vi skaper gode relasjoner, og er etisk bevisst i vårt arbeid.

Profesjonell: Vi har fokus på faglig kvalitet og nytenkning. Vi viser mot og omsorg i møte med mennesker.

Tillit innebærer en direkte, åpen og ærlig dialog, hvor vi legger til rette for foresattes medvirkning. Vi reflekterer kontinuerlig rundt egen praksis, har gode refleksjoner og diskusjoner med hovedfokus på Barnekonvensjonens artikkel 3 «til barns beste» og barnehagelovens §8 «psykososialt barnehagemiljø».

1.3: Barnehagens pedagogiske plattform/pedagogiske grunnsyn

Barnehagen og dens ansatte er viktige støttespillere, ikke bare for barna, men for hele familien. Barndommen er her og nå, og grunnlaget for det gode liv legges i barndommen. Alle menneskemøter, erfaringer og opplevelser vil være med på å danne grunnlaget for et barns utvikling og videre liv.

I Barkåker barnehage er vi opptatt av å se på barnets utvikling i samarbeid med, og i lys av, det miljøet det vokser opp i, og er en del av. Samspillet med

omgivelsene er avgjørende for utvikling og læring, og fellesskapet er den viktigste arenaen i barnehagen. Fellesskapet forbereder barnet på å ta del i det samfunnet det er en del av.

Vi har ansatte som er både kompetente og nysgjerrig, slik at vi til enhver tid reflekterer over og utforsker gjeldende praksis. Vi leter alltid etter muligheter for å forbedre vår praksis, og vi jobber kontinuerlig med å tilpasse det pedagogiske tilbudet, slik at alle barn har mulighet for utvikling, mestring, læring og trivsel, – uavhengig av sine forutsetninger.

De minste barna:

Hos de minste barna er ikke hjernen ferdig utviklet når barna starter livet i barnehagen. Den delen av hjernen som handler om fornuft og erfaring utvikler barnet i raskt tempo i alderen 0-2 år. Det er de voksne rundt med en «moden» hjerne som kan påvirke barnets utvikling og hjelpe barnet til å takle opplevelsen den er i på en så god måte som mulig. Barnet er avhengig av å ha en god voksen rundt seg. Høyre hjernehalvdel bygges via erfaringer. Jo flere gode opplevelser barnet erfarer i alt det nye jo mer klar er de for neste opplevelse som gir dem enda en ny erfaring. De erfaringene de møter sammen med en trygg omsorgsperson gjør dem mer robuste til å vite hvordan de skal håndtere situasjonen. Barnet trenger å oppleve positivt samspill og oppleve at de har kontroll og mestrer situasjonen.

I arbeid med de minste barna er personalet opptatt av å møte, lese og forstå barnets følelser. Små barn er nysgjerrige på alt rundt seg. Vi legger til rette for smågrupper. Den voksne skal være en trygg havn som barnet kan utforske fra, og søke tilbake til om ting oppleves vanskelig. Vi skal følge barnets fokus å lære oss å kjenne gjennom lek og eksperimentering.

For de minste barna skaper vi forutsigbare og gode hverdagsrutiner noe som gjør dem trygge i hverdagen. Barna liker repetisjoner og på den måten vet de hva som skal skje.

1.4: Barnehagens satsningsområde/prosjekt

Barkåker barnehage er en pilotbarnehage i Kompetanseløftet for barnehage og skole 2021-23. Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Målet med kompetanseløftet:

- Alle barn opplever å få et godt tilpasset og inkluderende miljø i barnehagen

- Alle barn skal få muligheter til utvikling, mestring, læring og trivsel uavhengig av sine forutsetninger
- Barnehager, skoler, PPT og andre i laget rundt barnet må jobbe sammen for å skape et inkluderende felleskap
- Det pedagogiske tilbudet må tilpasses slik at alle får et best mulig utgangspunkt for utvikling og læring
- Kompetanseløftet skal bidra til at det er tilstrekkelig kompetanse som er tett på barna
- De ansatte trenger kompetanse til å kunne forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle
- Barnehagen skal ha kompetanse på å gi god kvalitet i de allmennpedagogiske og i det spesialpedagogiske

Sammen med Læringsmiljøsenderet og PPT jobber vi i prosjekt hvor alle ansatte får økt kompetanse og større innsikt i å jobbe med en mer inkluderende praksis.

Psykisk helsefremmende barnehage:

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette (Udir; 2017).

Barkåker barnehage har jobbet systematisk med «Barn er budbringere – en veiviser til psykisk helsefremmende barnehager» siden 2020. Det innebærer at personalet har hatt mulighet til å lese samme teori, og reflektere over betydningen og sammen skape felles forståelse hvordan vi kan fremme barnas psykiske helse i deres barnehagehverdag.

«Ved alle handlinger som berører et barn (...) skal barnets beste være et grunnleggende hensyn» (Barnekonvensjonen). Barnas rettigheter skal være grunnleggende i vår hverdag, og personalet skal sørge for at de ivaretas i de valgene de tar på vegne av barna.

Dette kommer til syne gjennom:

- At voksne er tilstede i leken og samtaler for å lytte til barns innspill
- At barna møtes med respekt for deres perspektiv
- At barna får tid, rom og erfaring til å sette i gang, styre og strukturere leken selv.
- At barna er trygge på personalet og rutiner
- At barna blir kjent med seg selv, sin personlighet og sin identitet

Barnehager som velger å jobbe systematisk med psykisk helsefremmende mennesker og miljøer, prioriterer leken som det viktigste» (Melvold s.20, 2020). I arbeidet med å være psykisk helsefremmende barnehage jobbes det med å gjøre om ord til handling; til gjørekompetanse. Det betyr at kunnskapen og erfaringene personalet tilegner seg skal vises i handlinger.

Dette kommer til syne gjennom vår «gjørekompetanse» som betyr:

- At barna får leke i lenger perioder med så få avbrytelser som mulig.
- At personalet jobber for å skape et inkluderende lekemiljø med ulikt materiell som støtter, utvikler og skaper ny lek
- At vi setter fellesskap og gruppetilhørighet høyt
- At personalet får påfyll av felles kunnskap om lekens betydning og rom for å reflektere.
- At personalet har fokus på at barna skal utvikle en robusthet, og tåle å stå i utfordringer, regulere egne følelser.
- At personalet har fokus på styrken rundt et godt foreldresamarbeid
- At vi setter leken først, og foran alt.

«Det er i leken barnet lærer, men det er ikke derfor det leker» (Melvold, s.21, 2020).

2. Barnehagens formål og innhold

2.1: Omsorg

Alle barn skal oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for gjennom barnehagedagen. Personalet skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, og arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger (Udir; 2017).

I Barkåker barnehage jobber vi i tråd med prinsippene i Trygghetssirkelen (COS). Vi bruker aktivt denne modellen når barna begynner i barnehagen, og når de skifter avdeling. Den brukes også i foreldresamarbeidet for å bevisstgjøre foreldre om hvor viktig det er å støtte barnet i sin utvikling og utforskning, samtidig som de skal være den trygge som beskytter, trøster og hjelper de å forstå og håndtere følelsene sine.

For å skape en trygg tilknytning må barna møte varme, kompetente ansatte som har både tid og tålmodighet til å etablere gode og trygge relasjoner. Det er alltid den voksne som har ansvaret for relasjonen, og som må justere seg til barnet og bli kjent med det enkelte barn.

Nettopp derfor er vi opptatt av å tilpasse tilvenningsperioden til hvert enkelt barn og familie, og alle barn har en kontaktperson som har et ekstra blikk for barnet og familien.

Vi jobber for å alltid være "større, sterkere, tryggere og klok". Dette skal synes i personalets væremåte ved at vi er nære, varme og oppmerksomme, har tydelige overganger, vennlige stemmer og et respektfullt språk. De voksne skal være støttende i lek, både aktivt og observerende.

2.2: Lek

Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap, og leken skal ha en sentral plass i barnehagen. Personalet i barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, både alene og sammen med andre (Udir; 2017).

Personalet i Barkåker barnehage skal være aktive og engasjerte i barns lek inne og ute. Vi skal tilrettelegge for lek ved god organisering av tid, rom og materiell. Barnehagen arbeider prosjektbasert for å skape nye og felles erfaringer til inspirasjon i lek. Barkåker barnehage jobber aktivt med å implementere Tønsberg kommunes handlingsplan mot mobbing for å hindre utenforskap og fange opp utfordringer

Personalet har god kunnskap vurdere når det er riktig og nødvendig å gå aktivt inn i leken, for å hjelpe barn i leken, videre i leken være en lekepartner og et støttende stillas. Bli kompetente på å skape gode og nye lekemiljøer. På den måten utvikler også barna sine lekestragier og sosial kompetanse.

2.3: Danning

Personalet i barnehagen skal legge til rette for at samhold og solidaritet fremmes, bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal personalet i samarbeid med barna og foreldre bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer og utvikling (Udir; 2017).

Dannelse knyttes til evnen til å reflektere over seg selv, egne holdninger og væremåter. Det vil si at barn tør å tenke selv. Personalet skal være barnas kartlesere og brobyggere, dvs. at vi setter ord på handlinger, følelser, uttrykk, og intensjoner hos barna slik at de blir oppmerksomme på hverandre og på denne måten får vi hjulpet barnet til å forstå hva de bør gjøre i de enkelte situasjonene – rollemodeller.

Gi ros og positive tilbakemeldinger, fokus på de handlingene vi vil ha mere av. Personal skal holde oppmerksomheten både mot individ og gruppa. Det innebærer at alle barn skal oppleve å bli sett og verdsatt som individ og samtidig oppleve tilhørighet og følelse av å være en del av bhg fellesskap.

2.4: Læring

Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring (Udir; 2017).

Gjennom resonnering vekker vi barnas nysgjerrighet til å stille nye spørsmål. Resonneringen motiverer til videre læring, utvider det abstrakte språket og åpner for andres perspektiv.

Dette kommer til syne gjennom at:

- Personalet tar utgangspunkt i barnas interesser.
- Personalet vekker nysgjerrighet hos barna.
- Personalet lar undringen og fordypningen ha verdi i seg selv.
- Personalet stiller åpne og undrende spørsmål.

Små barns læring handler i stor grad om deres møter med andre mennesker, barn eller voksne, og de læringsmulighetene disse møtene gir. Hvordan barn opplever møtet med andre, vil påvirke barns oppfatninger av seg selv.

Personalet må møte barn på en måte som formidler respekt og aksept, tillit og tiltro. Anerkjennelse som foregår mellom barna som viktige bidrag i barnehagens læringsmiljø. Synet på barn og barndom vil ha konsekvenser for hvordan personalet forstår barns medvirkning og læring. Å forstå barns ulike uttrykk er av stor betydning.

3.0: Medvirkning:

3.1: Barns medvirkning:

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen(Udir:2017)

Personalet har ansvar for at barn i barnehagen blir sett og hørt i hverdagen. Det må tilrettelegges utfra barnas alder og funksjonsnivå. Små barn kan få valg i hverdagen som de kan medvirke utfra og de kan også medvirke ved å gjøre praktiske oppgaver. De minste barna føler seg ofte sett og hørt dersom de selv kan legge smokken på plassen sin fremfor at en voksen bare gjør det. Vi vil gjerne la barnets stemme høres når vi legger planer for prosjekter, aktiviteter og markeringer.

Temaer vi voksne hører at barna er opptatt av finner vi noen ganger igjen i samlinger, leken eller vi finner bøker om temaet, eller googler informasjon eller bilder. Lydhøre og tilstedeværende voksne er gode til å fange opp hva som opptar barna og ta med dette i planleggingen, av endringer i rom eller til prosjektarbeid.

Tema og innhold i rom forandres innimellom etter hva voksne opplever at barna er opptatt av. Leker byttes ut, rom forandres utseendemessig og etter innhold (og sesong/årstid) og også slik at barna har nok å velge mellom og etter interesse.

Vi har organisert oss slik barna i stor grad selv kan velge hvilket rom de vil leke på eller ønske seg hvilke rom de første voksne i barnehagen skal åpne. Frileken gir mulighet til å leke på tvers av gruppene.

Turområdet vårt er nærme barnehagen, så alle kan mestre å gå til en av turplassene, uansett alder eller fysisk utgangspunkt. Vi har flere turområder å velge i. Noen barn holder seg i nærheten av bålplassen mens andre utvider horisonten og utforsker og leker i skogen rundt turområdet.

Vi legger til rette for og har ofte uformelle barnesamtaler. Dette gir utgangspunkt for planer og daglige aktiviteter/samlinger. I rutiner til overgang og sammenheng barnehage-skole (O-S-S) er det lagt inn formelle barnesamtaler i barnehagen før skolestart.

3.2: Foreldres medvirkning:

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen (Udir:2017)

Foreldre og personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit. For at samarbeidet skal kunne fungere, er det viktig at både foreldre og personalet har en god dialog der begge parter kan ta opp situasjoner som oppstår rundt barna. Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om - og begrunnelse for barnehagens virksomhet, og invitere foreldrene til medvirkning.

Foreldrene sikres medvirkning i barnehagen blant annet gjennom deltakelse i foreldreråd og samarbeidsutvalg. Gruppene har egne dokumentasjonstavler og vi bruker flittig (foreldreappen)visma min barnehage. Hver gruppe legger ut informasjon og bilder fra barnehagehverdagen i appen. Den daglige dialogen når barnet kommer og blir hentet, er også viktig for samarbeidet mellom hjem og barnehage.

I samarbeid med foreldre og for å sikre foreldremedvirkning vektlegger vi:

- Å gi kjennskap til det pedagogiske innholdet gjennom planer og dagen i dag, dokumentasjon og muntlige tilbakemeldinger.
- Oppfordre til å medvirke gjennom FAU og Samarbeidsutvalget.
- Vi setter av tid til 2 foreldresamtaler pr år. Dersom foreldre/ foresatte ønsker samtaler utenom oppsatt tid, åpnes det opp for dette, og foreldre/ foresatte er velkomne til å avtale med pedagogiske ledere, eventuelt styrer/virksomhetsleder.
- I samarbeid med foreldrene inviterer barnehagen til foreldremøter, ulike arrangement og dugnader.
- At ulike høytider blir markert på en meningsfull, hensiktsmessig og respektfull måte og synliggjøres gjennom dokumentasjon. Det legges også til rette for at foreldrene involveres der det er naturlig og at de inviteres inn til å delta med egne bidrag knyttet til sine tradisjoner og kultur.

4.0: Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen (Udir;2017)

Vurdering og evaluering er et viktig redskap i det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Vi ønsker hele tiden å forbedre praksis, utvikle vår kompetanse og sikre barns medvirkning. Dette gjør vi gjennom evaluering og vurdering av planer og temaperioder, både underveis og i etterkant. Dokumentasjon gjennom tekst og bilder gir foresatte et bredere innblikk i barnas hverdag. Gjennom prosjektplaner, periodebrev, utviklingssamtaler og i den daglige dialogen, synliggjør vi den røde tråden i arbeidet i barnehagen.

Gjennom vurderingen kan vi fortløpende se om planene passer barnegruppa i forhold til alder/interesse, om vi må gjøre tilpasninger. Skriftlig sluttvurdering av prosjekter og temaperioder er verdifullt for senere arbeid .

5.0: Overganger

5.1: Hjem – barnehage

(Hjelpetekst: beskriv hvordan barnehagen arbeider med å sikre en god overgang mellom hjem og barnehage og skaper en trygg tilvenningsperiode for nye barn.)

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i6cdaab95-46cd-4720-af33-a9e24b3d3cca/veileder-o-s-s-hjem-barnehage.pdf

Tilvenning av nye barn starter allerede på våren før de begynner i barnehage, med et felles foreldremøte/ foreldresammenkomst med barn. Når barna starter i barnehagen vil alle foreldre ha en samtale med pedagogisk leder. I denne samtalen får personalet også anledning til å bli kjent med barnet gjennom foreldrene. Barnehagene lager egne oppstartsplaner som gjelder for den enkelte barnehage eller barnegruppe, som forteller noe om en pedagogisk plan den første tiden i barnehagen og praktisk informasjon.

For barn og foreldre, og spesielt de yngste barna, er det gode relasjoner som er barnehagekvalitet. Gode relasjoner danner grunnlaget for en god psykisk og fysisk helse og for positiv atferd, sosial kompetanse og læring. Det er alltid de voksne som har ansvaret for relasjonen.

Gode voksen- barn- relasjoner er preget av:

- Nærhet
- Varme
- Trygghet
- Trøst
- Stimulering
- Kjærlighet

Barna skal møtes av gode omsorgspersoner når de starter i barnehagen.

Barnehagepersonalet må gjennom sin væremåte og barnehagens rutiner legge til rette for at små barn får trygg tilknytning til dem.

Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.(Udir;2017)

Dette gjøres blant annet ved;

- Å være sensitive overfor barnets uttrykk og behov, og hyppig positiv kontakt som fremmer barnets trygge tilknytning.
- Personalet som jobber tett på de yngste barna må være en 'trygg havn' for barna når de trenger trøst og støtte, og som en base for mestring og utforsking.
- Personalet og tilknytningspersonene må fungere som en «ladestasjon» for barnet, hvor barnet kan 'gå ut i verden' og utforske på egen hånd, for så å komme tilbake til «ladestasjonen» for å få bekreftet sine opplevelser og for å hente seg inn igjen.
- Den voksne legger til rette for en god balanse mellom fysisk nærhet og omsorg og selvstendigjøring og utforsking. Slik kan trygge barn bli kompetente barn, og den indre tryggheten gjør det mulig for dem å flytte energi over på utforsking og læring.
- Den voksne må fange opp og møte barnas signaler og følelsesuttrykk. Barn som opplever at følelsene deres blir forstått og tatt på alvor, vil senere bli bedre i stand til å regulere sine egne følelser. Slik selvregulering er viktig for barns sosiale kompetanse og læring.

5.2: Barnehage – skole

Samarbeid og sammenheng skal være til det beste for barnet. Vi jobber kontinuerlig mot at det skal være sterke forbindelseslinjer og stor forståelse mellom barnehage og barneskole/ SFO, når det gjelder pedagogikk, metodikk og innhold.

Vi har foreldremøter og samarbeidsmøter sammen med barneskolens ansatte. Overgangen fra barnehage til barneskole/ SFO er godt beskrevet i kommunens O-S-S rutiner, som finnes på kommunens hjemmeside. Samarbeidet starter allerede i september året før barnet skal begynne på skolen.

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i8da30539-230d-499b-a877-1a1184c61817/o-s-s-barnehage-skole-og-sfo-2021.pdf

5.3: Interne overganger

Overgang fra liten til stor side:

Det er ikke bare overganger fra hjem til barnehagen og fra barnehagen til skolen som er store overganger i barnas liv, også overganger innad i barnehagen kan for noen barn oppleves som starten på noe nytt.

I barnehagen ønsker vi at barna skal være så godt forberedt til denne overgangen som mulig. Vi vil legge til rette for at barna skal bli kjent med hverdagen og rutinene på stor side med jevnlig besøk over lengre tid. Når barna begynner på stor side ønsker vi at barna skal oppleve det som trygt og kjent. Barna inntar et «nytt miljø» gjennom leken og ved å være til stede i relasjoner sammen med andre eldre barna og personalet.

Denne overgangen vil også være tema på foreldresamtaler og i spontane samtaler i hverdagen.

Barns medvirkning i overgangen:

Ved å observere hvordan barna inntar hverdagen og aktivitetene på stor-side, ønsker vi å legge til rette for at hvert enkelt barn får en god opplevelse og får den støtten de trenger i tilvenningen.

Noen barn er trygge og selvstendige tidlig, mens andre barn trenger en voksen som er nærmer og til mer støtte over lengre tid.

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

Når barn går fra liten til stor side er det viktig å:

- Sette av god tid – vi starter ofte opp allerede fra januar.
- Bruke god tid – følge barnas tempo
- Være i små grupper
- Gjenta innhold og innføre gode rutiner
- Ha faste besøksdager
- Ta del i hverdagen sammen med de andre store barna
- Øve på å leke sammen med større barn – ha leke grupper
- Gå på turer sammen
- Bygge gode relasjoner – trygge voksne
- Ha omvisning for foreldre for å trygge dem også

På denne måten sikrer vi at barna blir godt kjent og trygge på barn og voksne innad barnehagen.